

Úvod

K rizikovým projevům chování patří široké spektrum vybraných problémů a poruch chování u dětí a mládeže – záškoláctví, šikana, kyberšikana, kriminalita, delikvence, vandalismus a další formy násilí, závislost na politickém a náboženském extrémismu, rasismu, xenofobie, užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky), poruchy příjmu potravy (mentální bulimie a mentální anorexie), netolismus (virtuální drogy – PC, televize, internet) a patologické hráčství (gambling).

Úkolem Minimálního preventivního programu (dále jen MPP) je poskytnout žákům, rodičům a pracovníkům školy informace v oblasti prevence rizikových projevů chování, vést žáky k osvojování základních kompetencí v oblasti zdraví a zdravého životního stylu a rozvíjet u nich dovednosti, které vedou k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Charakteristika školy

Název, adresa školy: **Obchodní akademie, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace,**
Polská 6/1543, 708 00 Ostrava-Poruba

Zřizovatel: Moravskoslezský kraj

Vedení školy: - **Mgr. Jakub Mojžíš**, ředitel školy
(kontakt: 597 317 791, jakub.mojzis@oa-poruba.cz)
- **RNDr. Marcela Kepáková**, statutární zástupce ředitele školy
(597 317 792, marcela.kepakova@oa-poruba.cz)

Výchovná poradkyně: **PhDr. Ladislava Pechová** (ladislava.pechova@oa-poruba.cz)

Školní metodik prevence : **Mgr. Karolína Kofránková** (karolina.kofrankova@oa-poruba.cz)

Počet pedagogických pracovníků: 32

Počet tříd celkem: 12

Počet studentů v září 2024: 414

Cílové skupiny: - mladiství 15–18 let
- dospělí 18 let a více

Jde o sídlištní pavilonovou školu na 5. porubském obvodě na Polské ulici 1543, ve které se nachází odloučené pracoviště Střední odborné školy podnikání a služeb, Příčná 1108, Ostrava-Poruba. V budově se tedy denně setkávají studenti a zaměstnanci dvou středních škol.

Analýza současného stavu na škole – oblast výchovy

Nejčastější problémy s žáky řešené při vyučování: neplnění školních povinností, opakované pozdní příchody, nerespektování domluvených pravidel chování a jednání (tzv. „Pravidla třídy“), nekultivované chování, vyrušování, vulgární vyjadřování, nerespektování pokynů vyučujících.

Nejčastější problémy řešené o přestávkách: nevhodné chování vůči ostatním žákům, vulgární vyjadřování, slovní napadání jiných žáků.

Nejčastější problémy mimo školu, které se promítají do školního života: vzájemné slovní a fyzické napadání žáků, vulgární vyjadřování.

Garant programu a spolupracovníci

Okresní metodici prevence Mgr. Kateřina Puterová, Mgr. Petra Chudá a Mgr. Jakub Macošek a krajský metodik prevence Mgr. Andrea Matějková.

Spolupracovníci – vedení školy, výchovný poradce, třídní učitelé a další pedagogičtí pracovníci.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

- Centrum pro rodinu a sociální péči, z.s.
- Linka důvěry
- Linka pro rodinu a školu
- Městská policie Ostrava
- Policie České republiky
- Poradna pro primární prevenci, z.s.
- Pedagogicko-psychologická poradna
- Středisko volného času Ostrava Zábřeh
- ÚMOB – soc. kurátoři pro mládež (OSPOD)
- Lékaři

Propagace

- Umístění MPP na webových stránkách školy
- Školní metodik prevence (dále jen ŠMP) seznámí s MPP všechny zaměstnance školy a domluví se s nimi na spolupráci
- Třídní učitelé informují rodiče o MPP na třídních schůzkách

- ŠMP bude nadále aktualizovat nástěnky s problematikou prevence projevů rizikového chování

Prevence – aktivity

- Programy podporující všeobecnou primární prevenci
- Podpora rozvoje osobního a sociálního chování dětí
- Rozvíjení spolupráce s rodiči
- Průběžné sledování situace a konkrétních podmínek ve škole z hlediska rizik problémového chování a jejich screening
- Poskytování služeb členů školního poradenského pracoviště žákům, rodičům a učitelům
- Další vzdělání ŠMP a výchovných pracovníků v oblasti prevence (ŠMP - studium k výkonu specializovaných činností - prevence sociálně patologických jevů KVIC, účast na pravidelných poradách ŠMP v PPP Ostrava Poruba)
- Jednou ročně vyhodnocování MPP

Prevence – cíle

- vést žáky ke zdravému životnímu stylu a k odpovědnosti za vlastní chování
- rozvíjet u žáků sociální dovednosti (schopnost diskutovat, komunikovat, spolupracovat)
- učit žáky řešit konfliktní situace (asertivní chování, efektivní komunikace)
- vést je ke schopnosti čelit tlaku vrstevníků a odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky
- posilovat sebedůvěru dětí, rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním
- informovat je přiměřeně věku o návykových látkách, jejich účincích a následcích užívání
- rozšířit právní vědomí žáků v oblasti trestního práva ve spojitosti s návykovými látkami a rizikovým chováním
- seznámit je s možnostmi pomoci při problémech
- nabídnout způsob, jak dosáhnout životního uspokojení
- monitorování situace ve škole z hlediska výskytu rizikového chování
- poskytování poradenských služeb žákům a rodičům

Metody při realizaci prevence

- ŠVP – učební plány
- Projektové vyučování
- Školní a klasifikační řád
- Besedy, přednášky, diskuze, rozhovory, komunitní kruh
- Hry posilující psychiku, spolupráce ve skupině, brainstorming, nácvik verbální komunikace a asertivního jednání, relaxační techniky
- Soutěže vědomostní a sportovní
- Výlety, exkurze
- Třídnické hodiny (1x měsíčně)
- Kulturní představení
- Schránka důvěry
- Nástěnky
- Školní parlament
- Informace rodičům a jejich zapojení do prevence
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence
- Propagace MPP

Časový harmonogram

Preventivní programy jsou realizovány v průběhu celého školního roku ve spolupráci s jednotlivými subjekty (státní orgány, obecní policie, akreditovaná pracoviště apod.).

Aktivity pro žáky – všeobecná primární prevence

Aktivity a programy, které jsou úzce zaměřeny na některou z konkrétních forem rizikového chování. Snahou je působit cíleně, specificky na informovanost a postoje dětí k danému typu rizikového chování.

Témata (+ poskytovatelé) preventivních programů:

Pro 1. ročník:

- **Adaptační kurzy** (9. – 12. 9 2023), zajišťují Mgr. Kofránková, RNDr. M. Kepáková
- **Kyberkriminalita, šikana** (Tvoje cesta online) – Policie Ostrava

Zajišťuje: ŠMP

- **Komunikace a vztahy v kolektivu** – Renarkon
- **Droga a já**
Zajišťuje: ŠMP a TU
- **Šikana**
Zajišťuje: ŠMP a TU
- **Bezpečné sexuální chování v dospívání** (duben 2025) - Ostravská univerzita LF
Zajišťuje ŠMP
- **Sami – poruchy příjmu potravy**
Termín bude upřesněn podle rozvrhu
Zajišťuje Mgr. Kofránková, Mgr. Dorotíková
- **Mezi nimi – nebezpečí HIV a AIDS**
Termín bude upřesněn podle rozvrhu
Zajišťuje Mgr. Kofránková, Mgr. Dorotíková

Pro 2. ročník:

- **Právní vědomí mladistvých** - Policie Ostrava
- **Netolismus** – Renarkon
- **Tolerance a akceptace menšin** - Renarkon
Zajišťuje: ŠMP

Pro 3. ročník:

- **Vliv médií** - Renarkon
Zajišťuje: ŠMP
Kámo, braň se I - Městská policie Ostrava
- **Na hraně – manipulace**
Termín bude upřesněn podle rozvrhu
Zajišťují: ŠMP a Mgr. Kondeková

Pro 4. ročník:

- Kámo, braň se II** - Městská policie Ostrava
- Jakub – domácí násilí**
- Abstinent – závislosti**
Zajišťují ŠMP a Mgr. Kondeková
Termíny budou upřesněny podle rozvrhu

Pro 1. – 4. ročník

Den bezpečnějšího internetu

Zajišťuje: Ing. Krchňáková

Poznámky:

V rámci školního roku mohou být zařazována další témata preventivních programů reagující na aktuální situaci v jednotlivých třídních kolektivech.

Preventivní programy realizují rovněž členové školního poradenského pracoviště. Programy jsou zaměřeny především na budování pozitivních vztahů mezi žáky a předcházení konfliktním situacím.

Preventivní programy jsou poskytovány zdarma či hrazeny studenty, resp. zákonnými zástupci.

Aktivity pro žáky - specifická prevence ve výuce

Rozpracování témat v jednotlivých ročnících:

V rámci ŠVP jsou témata *fašismu, nacionalismu, rasismu, antisemitismu, holocaustu, intolerance, akceptace menšin, extremismu, šikany* zařazena v jednotlivých předmětech a ročnících takto:

CJL

3. ročník

- Světová literatura 1. poloviny 20. století
- Meziválečná literatura

4. ročník

- Česká literatura období okupace
- Charakteristika po roce 1945
- Česká literatura 2. poloviny 20. století
- Světová literatura 2. poloviny 20. století

Dějepis

2. ročník

- Demokracie a diktatura

ZSV

1. ročník a 2. ročník

- Člověk v demokracii
- Politika a politická ideologie
- Lidské práva

Právo

4. ročník

- Lidská práva

Alkohol, nikotin, drogy, rizikové sexuální chování, AIDS, HIV, poruchy příjmu potravy, jejich prevence:

Chemie

1. ročník

- Základy organické chemie
- Biochemie

Biologie

1. ročník

- Péče o zdraví
- Lidská sexualita, rizikové chování, prevence
- Stravovací návyky, rizikové chování

Tělesná výchova

1 . - 4. ročník

- Aktivní zdraví – zdravý životní styl

Kyberšikana, bezpečné užívání internetu:

Informační technologie

2. ročník

Internet, právní aspekty využívání technologií, rizikové chování

Aktivity pro žáky – nespecifická prevence

Aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Přehled plánovaných aktivit:

- lyžařský výcvik pro žáky (2. – 3. ročník)
- zájmová činnost (European Computer Driving Licence (ECDL) - mezinárodní oprávnění pro práci s PC, podpora studentů při získávání certifikátu ECDL, jazyková zkouška z angličtiny s mezinárodní platností Scate, Europas

- výukové, environmentální programy (např. Den Země, Den v OZO atd.)
- soutěže, soutěžní projekty v jednotlivých výukových předmětech
- návštěva divadelních a filmových představení
- školní parlament (organizace tematických dnů, charitativních sbírek – např. Krajská sbírka potravin, Sbírka na pomoc Psímu útulku Třebovice)
- projektové dny

Aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost:

Přehled plánovaných aktivit:

- konzultační hodiny členů školního poradenského pracoviště
- třídní schůzky
- webové stránky školy
- Školská rada a rada SRPOA
- Beánie pro rodiče žáků 1. ročníků
- Slavnostní vyřazení žáků 4. ročníků

Příloha č. 1

Aktuální legislativa září 2023

Zákony

- **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (od 1.9.2017 novela)**
- Vyhláška č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků
- Zákon č. 65/2017 Sb., zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 250/2016 zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 251/2016 Sb. zákon o některých přestupcích
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
- Zákon 89/2012 Sb. Občanský zákoník
- Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Vyhlášky

- **Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších předpisů**
- Vyhláška 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků
- Vyhláška 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených MŠMT, krajem, (...)
- Vyhláška 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- Vyhláška 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání na konzervatoři
- Vyhláška 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů
- Nařízení vlády 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků

Metodické doporučení a pokyny

- **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 se všemi přílohami**
 1. Návykové látky
 2. Rizikové chování v dopravě
 3. Poruchy příjmu potravy
 4. Alkohol u dětí školního věku
 5. Syndrom týraného dítěte – CAN
 6. Školní šikanování
 7. Kyberšikana - aktualizace proběhla na podzim 2017
 8. Homofobie
 9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
 10. Vandalismus - aktualizace proběhla na podzim 2017
 11. Záškoláctví – aktualizace proběhla na podzim 2017
 12. Krádeže
 13. Tabák
 14. Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
 15. Netolismus
 16. Sebeпоškozování
 17. Nová náboženská hnutí
 18. Rizikové sexuální chování
 19. Příslušnost k subkulturám
 20. Domácí násilí
 21. Hazardní hraní
 22. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních.
- **Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 21149/2016**

ODKAZ: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci a postihu záškoláctví, č.j. 10 194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č. j. 11 691/2004-24
- Spolupráce předškolních zařízení škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při

vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané Č.j.: 25
884/2003-24

- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005

Strategie prevence

- Národní strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže na rok 2019 - 2027
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 - 2027
- Strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže v Moravskoslezském kraji na období 2019 - 2024
- Strategie protidrogové politiky Moravskoslezského kraje 2015 - 2020

Dokumenty užitečné pro praxi

- **Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách 2015 MŠMT**
- **Informace o postupu orgánu sociálně-právní ochrany dětí v případech záškoláctví 2015 MPSV**
- **Spolupráce škol a školských zařízení s policií ČR Cuták 2012**
- Průvodce profesemi, institucemi a službami věnujícími se péči o rodiny a děti 2015
- Pomůcka pro ředitele škol při tvorbě školního řádu č.j: MŠMT-10862/2015
- Ředitel základní školy a vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami 2016 MŠMT
- Zvládání emočně náročných a rizikových situací MSK 2015
- Příručka pro školy, když se stane neštěstí, autorský kolektiv 2011
- Poznámky k možnostem právního řešení problematiky šikany ve školách 2016 MŠMT
- Navrhovaná opatření k oblasti šikany ve školním prostředí 2016 MŠMT
- Přehled institucí poskytujících metodickou pomoc a poradenství v oblasti šikany 2016 MŠMT